

A Fővárosi Ítéltábla dr. Horváth Péter ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a dr. Butor Ágnes ügyvéd (fél címe 1) által képviselt I.rendű alperes neve(I. rendű alperes címe) I. rendű és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve(II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. február 7-én kelt 7.G.42.994/2017/8. számú ítélete ellen a felperes 9. sorszámu fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő perköltséget 226.122 (kétszázhuszonhatezer-százhuszonkettő) forintról 70.000 (hetvenezer) forint + áfa összegre, az államnak külön felhívásra fizetendő kereseti illetéket 356.100 (háromszázötvenhatezer-egyszáz) forintról 140.100 (száznegyvenezer-egyszáz) forintra leszállítja, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 35.000 (harmincezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból és az államnak külön felhívásra 186.800 (száznolcvanhatezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetékből álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes pontosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperessel megkötött kölcsönszerződése érvényesen nem jött létre. Másodlagos kérelme a szerződés semmisségének, a harmadlagos kérelme pedig a szerződés CHF alapúsága érvénytelenségének megállapításra irányult. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság nyilvánítsa a szerződést határozathozatalig hatályossá, és ennek eredményeképpen kötelezze az alperest 2.334.991. forint és járulékai megfizetésére. Állítása szerint a szerződést fogyasztóként kötötte. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze a II. rendű alperest mindezek türéseire.

Az I. rendű alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Vitatta, hogy a felek között fogyasztói szerződés jött létre. A felek a szerződést írásbeli alakban kötötték, a felperes ajánlata egyértelműen tartalmazta, hogy CHF alapú kölcsönt igényel.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy az I. rendű alperesnek 15 napon belül fizessen meg 226.122 forint perköltséget, továbbá külön felhívásra fizessen meg az államnak 356.100 forint kereseti illetéket.

Az ítélet indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdését, a 685. § d)-e) pontját, a 205. § (1)-(2) bekezdését, a 374. § (1)-(2) bekezdését, a 375. § (1) és (4) bekezdését, a 209/A. § (1)-(2) bekezdését és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-át.

Megállapította, hogy a felperes a kölcsönt vállalkozóként igényelte, és a szerződéskötéskor megtett nyilatkozata szerint a gépjárművet vállalkozásában kívánta használni. Az alperes a kölcsönigénylést

a hitelkérelem alapján bírálta el, ezért nincs jelentősége annak, hogy a felperes a kölcsönszerződés létrejöttét követően ténylegesen miként használta a járművet és hogyan számolta el a vállalkozásában.

A felek a szerződés valamennyi lényeges feltételét írásba foglalták, ezért az érvényesen jött létre.

A felperes teljesítésével a kölcsönszerződés a futamidő végével megszűnt, az I. rendű alperes az opciós jogát nem gyakorolta, amelyre a jövőben sincs mód, ezáltal a felperesnek ezzel kapcsolatban nincs olyan védendő joga az I. rendű alperessel szemben, amelynek megóvásához a kért megállapítás szükséges.

Mindezt meghaladóan a felperes nem jelölte meg a támadott szerződési feltételt, valamint az érvénytelenség alapjául szolgáló jogszabályt sem. Csupán azt vitatta, hogy a szerződés CHF alapú. Ezzel szemben a hitelkérelem és az általános szerződési feltételek már a címükben is tartalmazták a devizaalapot, és azok feltételeiben is szerepeltek ezek a kikötések.

A peres felek jogviszonyában nem alkalmazhatóak a felperes által hivatkozott Ptk. 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdései, valamint az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) bekezdése, a 210. § (3) bekezdése és a 213. § (1)-(4) bekezdései, ezért ezeket az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan keresetének teljesítését kérte.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság hiányosan és tévesen állapította meg a tényállást, tévesen és nem kellő részletességgel értékelte a bizonyítékokat, nem tett eleget a bizonyítási, bizonyíték értékelési és indokolási kötelezettségének, ami a Pp. 206. § (1) bekezdésének és a 221. § (1) bekezdésének rendelkezéseit sérti.

A hitelkérelmet nem az I. rendű alperes, hanem az autókereskedés egyik alkalmazottja dolgozta ki anélkül, hogy bármely lényeges, a szokásostól eltérő feltételére felhívta volna a felperes figyelmét. Idézte a Ptk. 205/C. §-át és a 207. § (2) bekezdését. Kiemelte, hogy az egyedi szerződés darab fix törlesztőrészletet tartalmazott, és a törlesztési terv a felek egyedi megállapodásának tekinthető. Sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárás során a felperest egyáltalán nem hallgatták meg. Az elsőfokú bíróság túlnyomórészt egy alapvetően nyomtatóval kitöltött és ebbe utólagosan kézzel beírt toldásra alapította az ítéletét, amelyről nem tisztázott, mikor írták rá kézzel a hitelkérelemre. A felperes semmilyen iratot nem kapott, és állította, hogy a toldatot nem ő írta rá a hitelkérelemre.

Továbbra is azt állította, hogy a felperes nem vállalkozóként kötött szerződést. A hitelkérelmen nem a felperes vállalkozásának adatai szerepelnek, míg a vállalkozói pecsétet az ügyintéző kérésére nyomta rá. A szerződésnek nincs nyoma az adóbevallásában, a gépjárművet nem aktiválta, és a költségeit sem számolta el, a vételárat is bruttó összegben határozták meg. Az alperes maga is fogyasztóként kezelte a felperest. Hivatkozott a könyvelő által kiállított igazolásra, és kiemelte, hogy a felperes 2010 júliusában megszüntette az egyéni vállalkozását.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság tegye át az „ügyet” a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Szombathelyi Törvényszékhez.

Fenntartotta a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmét az Európai Unió Bírósága C-51/2017., C-118./17., C-126./17., C-232/17. és C-259/17. számon folyamatban lévő eljárások befejezéséig.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 17.P.21.456/2015, a 17.P.21.278/2016. számú ügyeihez csatolt igazságügyi pénzügyi és tőkepiaci szakértő által készített szakvélemény beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványát.

Az általa meghatározott 2.334.991 forint pertárgy értékre tekintettel kifogásolta az elsőfokú ítéletnek a perköltséget érintő rendelkezéseit is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének

helybenhagyására irányult, egyúttal kérte, hogy a másodfokú bíróság utasítsa el a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmet.

Továbbra is azt állította, hogy a felperes egyéni vállalkozóként kötötte meg a kölcsönszerződést. Idézte a Hpt. 2. számú melléklet III. 22. pontját. Előadta, hogy a felperes státuszának megítélése a felek által becsatolt iratok alapján történt. A szerződés és a gépjármű átadásakor készült jegyzőkönyv aláírásánál a felperes az egyéni vállalkozói bélyegzőjét használta, és a jövedelmét is ekként igazolta. A könyvelő igazolásának nincs érdemi jelentősége. Az irat nem független a felperestől, és nincs bizonyító ereje. A felperes a kölcsönt rendszeresen fizette, és az nem felmondással, hanem a 10 éves futamidő elteltével szűnt meg.

Annak sincs jelentősége, hogy a felperes az egyéni vállalkozását a kölcsönszerződés futamideje alatt megszüntette, mert a fogyasztói minőséget a szerződés megkötésekor kell vizsgálni. A felperes kölcsönszerződése nem tartozott a DH1 és DH2 törvények hatálya alá, ezért az alperest elszámolási kötelezettség sem terhelte.

Egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletével, hogy megállapítás iránti keresetnek nincs helye. A C-51/2017. számú eljárás befejeződött, míg a többi eljárás fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozik, így nem indokolt az eljárás felfüggesztése.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A fellebbezés kizárólag az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezés tekintetében alapos.

A Pp. 251. § (1) bekezdésének és a keresetlevél áttételének eljárási feltételei egyáltalán nem álltak fenn, mert a Szombathelyi Törvényszék jogerős végzéssel tette át a keresetlevelet az elsőfokú bíróságra, amelyet a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság helybenhagyott, ezért ebben az esetben kizárólag a Pp. 45. §-a szerinti eljárás folytatható le. Az alábbiakban kifejtett indokok alapján azonban a másodfokú bíróság nem látott alapot a Pp. 30/A. §-ának alkalmazására.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és az irányadó jogszabályok helyes alkalmazásával helytálló érdemi döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával alapvetően egyetértett, ezért a felperes fellebbezésére tekintettel azt csupán az alábbiak szerint pontosítja.

A felperes keresete egyrészt a 209/A. § (2) bekezdésén, valamint a Hpt. 203. § (6) bekezdésén, a 210. § (3) bekezdésén, a 213. § (1)-(4) bekezdésén, valamint 213. §-án alapult, ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor elsősorban azt vizsgálta, hogy a felperes fogyasztóként kötötte-e a kölcsönszerződést.

A fentiek alkalmazása szempontjából annak van jelentősége, hogy a szerződés a Ptk. szabályai alapján – figyelemmel a 685. § d)-e) pontjaira – fogyasztói szerződésnek minősül-e. A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 2. számú mellékletének 4. pontja, a jelenleg hatályos hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (új Hpt.) 6. § (1) bekezdés 28. pontja, a 93/13/EGK irányelv 2. cikk b) pontja, valamint a Ptk. 685. § d) pontja egységesen a szerződéskötés önálló foglalkozáson, gazdasági és szakmai tevékenységen kívül eső céljait tekinti olyan meghatározó szempontoknak, amelyek az adós eljárásának fogyasztói jellegét meghatározzák. Ennek megállapításánál a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt jogköréből

eredően minden olyan körülményt, adatot figyelembe vehet, amelyek a bizonyítékok együttes értékelését elősegítik, és támpontot nyújtanak meggyőződésének kialakításához. A szerződéskötés céljának megítélésénél nem csupán a megállapodás tartalma, hanem a szerződéskötés előzménye, illetőleg kölcsönszerződés esetén a bank által folyósított összeg felhasználása is értékelhető. Mindez megfelel az Európai Bíróság C-110/14. számú ügyben hozott ítélet 23. pontjában írt iránymutatásnak, amely szerint a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie az adott ügy minden olyan körülményét – különösen a vizsgált szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetét –, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy az árut vagy szolgáltatást milyen céllal vásárolták, vagy vették igénybe. Az elsőfokú bíróság ezzel összhangban járt el, mert a felek által szolgáltatott valamennyi bizonyítékot megfelelő részletességgel értékelte. Helyesen állapította meg, hogy az érvénytelenség okát és a szerződés fogyasztói jellegét is a megkötésének időpontjában fennálló adatok alapján kell vizsgálni, így a felhasználási cél későbbi megváltozása ennek megítélését már nem érinti. A szerződés írásba fogalt tartalma egyértelmű, és a felperes vállalkozói minőségét nem csupán a kézzel írt adat, hanem az is megerősítette, hogy a felperes vállalkozói bélyegzőjével ellátott hitelkérelem azt is tartalmazza, hogy a kölcsönt mint egyéni vállalkozó kívánja igénybe venni. Az alperes a hitelkérelmet a felperes által aláírt adatoknak megfelelően bírálta el, szerződéses akaratát ennek megfelelően alakította. Az írásba foglalt szerződés egyértelmű adatainak utólagos értelmezését alátámasztó bizonyítási eszközökhöz nem fűződhet olyan bizonyító erő, amely a felek egyező szerződéskötési akaratával kialakított – értelmezésre nem szoruló – tartalomhoz képest eltérő eredményhez vezethet. Az elsőfokú bíróság a szolgáltatott bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének mindenben megfelelően, meggyőződése szerint, összességében és ellentmondások nélkül értékelte, ezért a másodfokú bíróság nem látott indokot mindezek felülmérlegelésére.

A Ptk. 239/A. § (1) bekezdése szerint a fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását is kérné. Abban az esetben tehát, ha a szerződő fél az érvénytelenség megállapítása mellett annak jogkövetkezményei iránt is előterjeszt keresetet, e jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható, ezért a megállapítási kereset teljesíthetőségét a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek alapján kell elbírálni. A Pp. 123. §-a szerint a megállapítási kereset előfeltétele, hogy a felperes a jogviszony természeténél fogva a kötelezettség lejártának hiányában, vagy egyéb okból teljesítést ne követelhessen. Mivel a felperes maga terjesztett elő marasztalás iránti keresetet, ez a kérelem önmagában kizárta a megállapítás iránti keresetek teljesíthetőségét.

Az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy a felperes nem jelölte meg a támadott szerződési feltételt, valamint az érvénytelenség alapjául szolgáló jogszabályt sem. A felperes 2016. június 30-án indított keresetet az I. rendű alperessel szemben, a törlesztő részleteket ekkor már 9 éve fizette, amely teljes egészében ellentmond annak, hogy az általa aláírt szerződés tartalmát nem ismerte. A hitelkérelmet deviza alapú kölcsön nyújtása érdekében írta alá, míg az alperes azt 2007. május 9-én ennek megfelelően fogadta el.

A felperes marasztalás iránti keresete a kölcsönszerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítása alapján 2.334.991 forint és járulékai megfizetésére irányult. A Ptk. 237. § (2) bekezdése szerinti hatályossá nyilvánítással (szemben az ex tunc hatályú érvénytelenné nyilvánítással) az addig teljesített szolgáltatások hatályát megőrző, azonban érvénytelen kötelem a bíróság konstitutív döntése folytán szűnik meg a jövőre nézve. A kölcsönszerződés azonban a per folyamán a határozott idő elteltével és a kölcsön teljesítésével 2017. május 15-én megszűnt, így annak az ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítására nyilvánvalóan nincs jogszabályi lehetőség. Figyelemmel arra, hogy a felperes marasztalás iránti keresete a kifejtett indokok alapján nem alapos, az elsőfokú bíróságnak

nem kellett mérlegelnie, hogy a Ptk. 237. § (2) bekezdésének mely fordulatát alkalmazza, így ennek a kereseti résznek a per elbírálása szempontjából nem volt érdemi jelentősége.

A felperes fellebbezése a terhére megállapított perköltség tekintetében annyiban alapos, hogy a keresettel érvényesített követelése értéke a marasztalási összegnek felel meg, így a Pp. 24. § (1) bekezdésének alkalmazásával a perköltség alapjául szolgáló pertárgy értéke azonos a felperes követelésének összegével (2.334.991 forint), ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése alapján a 42. § (1) bekezdés a) pont szerinti összegű elsőfokú eljárási illetéket is ennek megfelelően kell megállapítani. A jelen esetben a felperes nem a Ptk. 239/A. §-a alapján indított keresetet, így az 5/2013. Polgári jogegységi határozat a pertárgy érték megállapításánál nem irányadó. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a felperes illetékfeljegyzési joga folytán fizetendő kereseti illetéket a 2.334.991 forint 6%-ának megfelelő összegre leszállította. Az elsőfokú bíróság az alperes ügyvédi munkadíjának mértékét 32/2003. (VIII.24.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (6) bekezdése alapján az elvégzett és szükséges ügyvédi tevékenységgel arányban 60%-ra mérsékelte, és döntését megindokolta. A másodfokú bíróságnak nem volt oka arra, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelését eltérően értékelje, ezért a 2.334.991 forint összegű pertárgy érték figyelembevételével az R. 3. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásával megállapítható ügyvédi munkadíjat ugyanezen arányban csökkentette.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, eljárási szabályt nem sértett, ezért a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdései alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének eljárási feltételei nem álltak fenn.

A felperes a szerződést nem fogyasztóként kötötte, ezért a fogyasztói szerződések tárgyában indított előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel a másodfokú bíróság szerint sem indokolt a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelem teljesítése.

A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltséget érintő részében a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, míg a per főtárgya tekintetében – a fenti pontosításokkal kiegészítve, és a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint visszautalva annak túlnyomó részben helyes indokaira – helybenhagyta.

A felperes fellebbezése kizárólag a perköltséget érintő részben vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket megfizetni. Az alperes ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltségének összegét a másodfokú bíróság az R. 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg. A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett, a tárgyaláson nem jelent meg, így részéről számításba vehető perköltség sem merült fel.

Budapest, 2018. december 5.

Dr. Koday Zsuzsanna
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit
előadó bíró

Dr. Pusztai Anita
bíró